

taget saavel fra moderskibet som fra motorbaad. Disse ekkolodninger paabegyndtes allerede paa ekspeditionen i 1933, de blev fortsat i 1937 og 1938 og betyder en meget værdifuld forbedring af de eksisterende søkort.

Foruden de her omtalte kapitler findes afsnit om de geologiske, botaniske, magnetiske undersøgelser m. v. Et meget kort kapitel gør rede for det geodætiske arbejde, der ved sin detailkortlægning af gletschere og specielle omraader kan danne grundlag for videre undersøgelser.

Børge Fristrup.

Sigvald Linné: El Valle y la Ciudad de México en 1550. Relación histórica fundada sobre un mapa geográfico, que se conserva en la biblioteca de la Universidad de Upsala, Suecia. — Statens Etnografiska Museum, Stockholm, New Series, Publication No. 9. — Stockholm 1948. (220 Sider, 55 Ill., 12 Tavler, 1 Bilag i tryk. Pris 90 sv. Kr.).

Man tror knapt sine egne Øjne, naar man ser det nye Bind af den Publikationsserie, der udgives af Statens Etnografiska Museum i Stockholm; saa fornemt er Udstyret, at man uvilkaarligt spørger sig selv, hvordan et Museum dog faar Raad til at ødsle i den Grad paa en Publikation og endda indskrænke Oplaget til sølle 700 nummererede Eksemplarer. Svaret faar man imidlertid i Fortalen, hvor det oplyses, at Ingeniør J. Holger Graffman, foruden ved andre Lejligheder at have opmuntret de mange Undersøgelser, som svenske Videnskabsmænd i de senere Aar har foretaget i México, denne Gang har optraadt som en sjældent rundhaandet Mæcen og afholdt Udgifterne ved Oversættelse og Trykning af dette Pragtværk.

Bogen er delt i tre Afsnit: Moctezumas México og Spaniernes Erobring af Landet; en Betragtning af de Egne, der afbildes i Uppsalakortet; en Diskussion af Kortet, dets Forfatter og dets Historie.

I 10 Aar har Dr. Linné forberedt Udgivelsen af dette Arbejde. Det skal være sagt straks, og absolut ikke i nogen daarlig Betydning, at Bogen er stærkt præget af Dr. Linné. Hans personlige Stil er let genkendelig trods den spanske Forklædning, og den nemt overskuelige Ordning er typisk linnésk. Det fornemme Billedmateriale skyldes tildels Optagelser af to skandinaviske Arkæologer og Etnografer i México. den alt for tidligt afdøde, norskfødte Ola Apenes og den danskfødte Frk. Bodil Christensen; den sidstnævnte har tidligere beriget skandinavisk Etnografi med Samlinger fra México i Museerne i Stockholm og København.

Uppsalakortet er et af de ældste eksisterende Kort over den gamle

By México, og det eneste af de gamle Kort, der viser et større Udsnit af dens Omegn. Det er malet paa Pergament omkring Midten af det 16. Aarh.; Formatet af Originalen er 75×114 cm, mens den her givne Reproduktion, der fremtræder som Farvebilag, er 62×90 cm. Maalestokken er nogenlunde ensartet i Kortets Midte, ca. 1:10.000, som omfatter selve Byen, men stærkt fortegnet ud mod Periferien. Reproduktionen er sjældent vellykket og maa vel siges at være teknisk fuldendt. 11 Detaillkort i Streg hjælper ved Tydningen af Kortet, der i Tidens Løb har tabt en Del i Læselighed, især for Navnenes Vedkommende.

Gennemgaaende er Bogen lagt populært an, men samtidig er indføjet adskillige Betragtninger af dybtgaaende videnskabelig Interesse, en hel Del af dem baseret paa Dr. Linnés personlige Undersøgelser i México. En Etnograf vil navnlig glæde sig over Redegørelsen for Brug af Kastetræ og Fuglenet hos de indfødte omkring Texcoco-søen lige op til vore Dage. Af byplanhistorisk Interesse er særligt Paavisningen af, hvordan det moderne Méxicos Byplan er bundet til Hovedtrækkene i det gamle Tenochtitlan, hvor de mange Kanaler gennem Byen blev fyldt op og Hovedgaderne i den nye By lagt hen over dem.

Det var A. E. Nordenskiöld, der i 1889 fremdrog Uppsalakortet af Ubemærketheden; siden er det blevet grundigt diskuteret og almindeligvis tilskrevet Kartografen Alonso de Santa Cruz, bl. a. fordi hans Navn forekommer i den nu næsten ulæselige Kartouche, hvori Kortet tilegnes Karl V.; som Regel er det ligefrem blevet omtalt som „Santa Cruz Kortet“. Imidlertid rammer Dr. Linné en forsvarlig Pæl gennem den Antagelse, at Santa Cruz skulde være Mester for Kortet, først og fremmest fordi Santa Cruz aldrig har været i México. Han mener derimod, at det er tegnet af en indfødt, som har tilegnet sig visse europæiske Manerer, muligvis en af de indfødte Elever i det berømte „Imperial Colegio de Santa Cruz“, der 1536 grundlagdes i Méxicos indfødte Bydel Tlatelolco, og hvorfra adskillige Lærde, ogsaa af indfødt Afstamning, udgik. Der fremføres en hel Række Synspunkter herfor, som munder ud i, at Kortet maa være tegnet kort før 1550 eller 1555, sendt til Europa og af Alonso de Santa Cruz overgivet til Karl V (derfor Tilegnelsen) før dennes Abdikation i 1556, for at give Kejseren et Indtryk af den mest straalende By i den Ny Verden. Formodentlig er Kortet bragt til Sverige fra Praha, der i 1648 blev plyndret af svenske Soldater, som bl. a. hjemsøgte Hradschin slemt; dertil skal det være kommet gennem den tyske Kejser Ferdinand I, en Broder til den spanske Karl V. I

Modsætning til Guaman Pomas indianske Manuskript i København er altsaa Uppsalakortets tidlige Historie nogenlunde klarlagt.

Ved Udgivelsen af Kortet og ved den ledsagende Tekst med dens Noteapparat og udførlige Bibliografi er der tilført ikke alene México-forskningen nye Muligheder for Kildestudier, men ogsaa den geografiske Historieskrivning har modtaget et vægtigt Bidrag. At Bogen er udgivet paa Spansk, vil selvfølgelig ikke svække dens Betydning for Amerikanister, men vil formodentlig nok vanskeliggøre Tilgængelsen for en større Læsekreds uden for Fagfolks Rækker, hvad der vel egentlig maa beklages, da den rummer en Mængde spændende Stof til Belysning af, hvad der foregik i de bevægede Erobringstider og af, hvordan Livet leves i vore Dage i de maleriske Egne omkring México City.

Jens Yde.

Corpus Codicum Medii Aevi. Edidit Ernst Mengin. Vol. III: Diferentes Historias Originales de los Reynos de Culhuacan, y México y de otros Provincias, el autor de ellas dicho Don Domingo Chimalpahin. Pars Prior. — Einar Munksgaards Forlag, København 1949. — 39 Sider, 142 Tavler i Fototypi. Folio. 450 Kr.).

I 1942 begyndte Einar Munksgaards Forlag Udgivelsen af den imponerende Serie "Corpus Codicum Americanorum Medii Aevi" under Redaktion af Dr. phil. Ernst Mengin, som i 1949 overtog den Lærestol i Mexicansk Sprog og Kultur, der samme Aar oprettedes ved Københavns Universitet, vistnok det eneste Sted — i hvert Fald i Europa — hvor dette Fag doceres.

Det ovenfor omtalte Værk er det tredje, som udgives i Rækken. Seriens Emne ligger saa nær op ad Kulturgeografien, at det vel maa regnes for naturligt at omtale den i nærværende Tidsskrift. Man har foreløbig holdt sig til Udgivelse af Manuskripter paa Aztekisk, som findes i Nationalbiblioteket i Paris; senere vil der blive offentliggjort mexicanske og mellemamerikanske Manuskripter fra andre Biblioteker og Samlinger.

Bd. I, der udkom i 1942, indeholdt det vigtige Kildeskrift „Historia Tolteca-Chichimeca“, forfattet af en anonym Indianer kort efter 1519 og omhandlende de historiske Begivenheder omkring Byen Quauhtinchan i Nærheden af den mexicanske By Puebla.

Bd. II, „Unos Anales Históricos de la Nación Mexicana“, udkom 1945; det handler om de to Nabobyer Tlatelolco og Tenochtitlan; ogsaa i dette Tilfælde er Forfatteren en anonym Indianer.

Bd. III, „Diferentes Historias Originales de los Reynos de Culhuacan“, udgivet 1949, indeholder derimod en Beretning, hvis For-